

протиправних дій, предметів, документів, що мають значення для встановлення істини (94%); виявлення інших можливих співучасників, свідків, предметів, документів, що мають значення у справі (34%); одержання даних про причетність членів виборчих комісій до злочинних дій (31%).

Виходячи із викладеного, в практичній діяльності з розслідування злочинів, пов'язаних із реалізацією виборчого права, доцільно виділити три основних блоки взаємодіючих суб'єктів:

- 1) правоохоронні органи (МВС, прокуратуру, суди);
- 2) центральну, територіальну та окружну, дільничну виборчі комісії; 3) інші державні та недержавні підприємства, установи та організації.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» : чинне законодавство з 19 листопада 2012 року: (офіційний текст). - К.: ПАЛІВОДА А. В., 2012. - 382 с. - (Кодекс України)
2. Следственные действия, криминалистические рекомендации. Типовые образцы документов / Под ред. В.А. Образцова. - М.: Юристъ, 1999. - 501 с.
3. Саттевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник - К: Кондор, 2008.
4. Гнивоваров В.В., Щербина Л.І. Взаємодія органів досудового слідства та дізнання при розслідуванні кримінальних справ: Монографія. - Х.: Право, 2006. - 176 с.

ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Куценко Дмитро Володимирович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів громадської безпеки та внутрішніх військ Національної академії внутрішніх справ

Із набранням чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України у національне кримінальне судочинство було запроваджено багато актуальних новел. Однією з яких є впровадження у кримінальний процес норм, що регламентують суспільні відносини у сфері охорони державної таємниці.

Важливим є те, що при поведінці із інформацією, що становить державну таємницю відповідними нормативно-правовими актами України передбачені певні гарантії щодо її не розголошення. До них можна віднести:

- єдині вимоги до виготовлення, користування, збереження, передачі, транспортування та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;
- технічний та криптографічний захисти секретної інформації;
- спеціальний порядок допуску та доступу громадян до державної таємниці;
- наявність відповідальності (у т.ч. і кримінальної) за незаконне поведіння з інформацією, що становить державну таємницю тощо.

Цілком зрозуміло, що діяльність органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, щодо роботи із таємними відомостями законодавчо регламентована на належному рівні, а доступ до цієї інформації отримують тільки ті особи, які мають відповідний допуск, і така необхідність викликана виконанням ними своїх функціональних обов'язків.

Але під час кримінального провадження, яке містить державну таємницю у сферу кримінальних процесуальних відносин потрапляють особи, професійна діяльність яких безпосередньо не пов'язана із роботою з таємними відомостями (підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, свідок, перекладач, експерт, спеціаліст тощо). Що у свою чергу може викликати певні труднощі у дотриманні балансу між інтересом таких осіб у доступі до таємної інформації (у зв'язку із повноцінною реалізацією своїх прав та свобод у кримінальному провадженні) та збереженням відомостей, що становлять державну таємницю.

До 21 листопада 2012 року Кримінально-процесуальним кодексом такі відносини не були регламентовані зовсім, що у свою чергу ускладнювало процес кримінального провадження та ставило під загрозу інтереси країни щодо збереження державної таємниці.

Гарантіям охорони державної таємниці у новому Кримінальному процесуальному кодексі України приділено значно більшої уваги. Так,

здійснення кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю у новому КПК регламентовано главою 40, де передбачені особливості проведення відповідних експертиз а також можливість та умови участі в такому провадженні суб'єктів кримінального процесу тощо.

Частиною 2 ст. 517 КПК закріплено положення, відповідно до якого «процесуальні рішення не повинні містити відомостей, що становлять державну таємницю». Відповідно до ст.110 КПК процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду. Судове рішення приймається у формі ухвали або вироку, а рішення слідчого, прокурора приймається у формі постанови. Також процесуальним рішенням є обвинувальний акт, яким прокурор висуває обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення і яким завершується досудове розслідування. Тобто можна зробити висновок, що перелічені процесуальні акти (ухвала вироку, постанова, обвинувальний акт), окрім вимог Щодо змісту (110, 291, 369, 371-374 КПК) також повинні відповідати ще одній вимозі, а саме не містити відомостей, що становлять державну таємницю.

Доречно також сказати, що на нашу думку, процесуальні рішення, які не отримали свого матеріального закріплення у вигляді відповідного процесуального документу важко вважати рішеннями остаточними і такими, що мають юридичну силу. Тобто не повинні містити відомостей, що становлять державну таємницю не «процесуальні рішення», а «процесуальні документи», якими ці рішення закріплюються.

Слід також звернути увагу на норму, закріплену у ч.7 ст.517 КПК, відповідно до якої «здійснення кримінального провадження, яке містить державну таємницю, не є підставою для обмеження прав його учасників, крім випадків, передбачених законом та обумовлених необхідністю забезпечення охорони державної таємниці».

Вважаємо, що положення ч.ч.3,4,7 ст.517 КПК та ст.45 КПК не обмежують, а вже порушують права учасників кримінального провадження, адже протирічать ст.59 Конституції України якою передбачено право кожного на вільний вибір свого захисника, яким може бути особа, що є фахівцем у галузі права і за законом (нажалі такого закону ще не прийнято) має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи (див. Рішення Конституційного Суду N 13-рп/2000 від 16.11.00). А відповідно до ст.64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених самою Конституцією.

Тобто гостре питання щодо вільного вибору захисника набуває ще більшої актуальності у кримінальних провадженнях, які містять відомості, що становлять державну таємницю, адже обмежене коло захисників (якими можуть бути тільки адвокати (ст.45 КПК)) звужується ще більше і лише до тих адвокатів, які мають допуск до державної таємниці.

Отже, з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу Україна зробила великий крок вперед до сучасних стандартів кримінального судочинства та адоптувала кримінально процесуальне законодавство до вимог сьогодення. Хоча, нажалі, у цьому законодавстві ще існують певні суперечності, що потребують відповідного законодавчого вирішення.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 №4652¹ // Голос України. - 2012. - 19 травня (№ 90-91). - С. 9-56.

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДЦЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Дідик Сергій Євгенович, кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

Незважаючи на значний розвиток законодавства та наявність напрацьованих в сфері кримінально-правової охорони правосуддя, залишається дискусійним ряд теоретичних питань. Зокрема, питання визначення об'єкту злочинів проти правосуддя, відповідальність за які регламентується розділом ХУШ чинного Кримінального Кодексу України (далі КК України). Це пов'язано з відсутністю на сьогоднішній день на законодавчому рівні